

## OPONENTSKÝ POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

- Názov práce:** *La compétence interculturelle dans l'enseignement du français langue étrangère en slovaquie : du discours didactique aux conceptions des enseignants (Interkultúrna kompetencia vo vyučovaní francúzskeho jazyka na Slovensku: Z didaktického pohľadu ku koncepciám učiteľ'ov)*
- Autor práce:** Mgr. François Schmitt, PhD.
- Odbor HIK:** cudzie jazyky a kultúry
- Oponent:** doc. Mgr. Jan Lazar, Ph.D.

Predkládaná habilitačná práca sa zaoberá tzv. „interkultúrnou kompetenciou“ a jej prítomnosťou v rámci vyučovacieho procesu. Vzhľadom k tomu, že autor pôsobí na Slovensku, táto práca sa zaoberá najmä na analýzu interkultúrne kompetencie v prostredí slovenských stredných škôl. Keďže je autor tejto práce romanista, je logické, že jeho záujem smeruje predovšetkým k výučbe francouzského jazyka. Je nepochybné, že interkultúrna kompetencia by mala byť prítomná pri výučbe akéhokoľvek cudzieho jazyka a jej výskyt v priebehu učebného procesu by mal prispievať k väčšej motivácii študentov v učebnom procese. Zvolené téma výskumu sa mi javí ako veľmi zaujímavé a aktuálne. Výuka cudzieho jazyka by mala byť úzko spätá s výukou kultúry a histórie danej zeme. Tieto zložky sú však často vo výučbe opomíňané a učiteľ sa mnohdy sústreďuje na predanie len jazykových kompetencií bez kultúrnej zložky. Táto práca si kladie za cieľ nielenom všeobecne definovať pojem „interkultúrna kompetencia“, ale tiež sa chce zamerať na analýzu školských vzdelávacích programov na Slovensku a skúmať, do akej miery je kultúrna kompetencia prítomná vo vzdelávacom procese na Slovensku.

V prvej časti svojej práce sa autor venuje predovšetkým všeobecnej definícii „interkultúrnosti“ (Interculturalité). Definuje jej všeobecné postavenie v rámci spoločenských vied a zamýšľa sa nad tým, ako je kultúra spätá s národnou identitou. V rámci výuky francouzského jazyka je táto problematika veľmi zložitá, keďže francouzština nie je len jazykom Francie, ale mnoha ďalších zemí. V učebniciach však často býva spojená len s klasickými kultúrnymi symbolmi Francie (Eiffelova veža, bageta, croissant, víno, atď.) a kultúrnymi javmi z iných frankofónnych zemí (Belgie, Kanada, Švajčiarsko, atď.) mnohdy chýba.

V druhej kapitole sa pak autor zaoberá interkultúrnou kompetenciou a jej prítomnosťou vo výučbe francouzského jazyka (tzv. FLE- Français Langue Étrangère). Autor v tejto kapitole rozoberá veľmi zaujímavú otázku predania kultúrnych znalostí o danej zemi. Zaoberá sa tým, či kultúrna kompetencia predá lepšie učiteľ-rodilý hovúci alebo naopak učiteľ-nerodilý hovúci. Na túto

otázku, dle autora, neexistuje jednoznačná odpověď. Ačkoliv učitel-nerodilý mluvčí nemůže vycházet z vlastní zkušenosti a mnoho informací zná pouze na teoretické bázi, může si doplnit své kulturní kompetence během různých stáží a dlouhodobých pobytů v dané zemi. Prakticky tak může předat interkulturní kompetence lépe než rodilý mluvčí, který sice v dané zemi žil, ale sám si například neuvědomuje některá kulturní specifika své země. Kladně hodnotím fakt, že autor se ve svých didaktických úvahách opírá i o odborné didaktické publikace a svá tvrzení podporuje různými citacemi.

Třetí kapitola je pak věnována kulturní kompetenci z pohledu jazykové politiky Evropské unie. Autor se zde zaměřuje především na analýzu Společného evropského referenčního rámce (francouzsky CECR – Cadre européen commun de référence pour les langues). Jedná se o dokument, který definuje jazykovou politiku Evropské unie a zároveň upřesňuje jaké jazykové a kulturní kompetence by měl student ovládat na dané úrovni (A1, A2, B1, B2, C1, C2). Z hlediska jazykové politiky se jedná o velmi přínosný dokument, což konstatuje i sám autor. Ačkoliv kulturní kompetence zde mohli být více zdůrazněny, nelze konstatovat, že jsou v tomto dokumentu opomenuty. Autor tak dochází k závěru, že díky kulturním kompetencím lze lépe vnímat i jednotlivá kulturní společenství v rámci Evropské unie.

Ve čtvrté kapitole pak autor představuje obsah vzdělávacích programů na Slovensku. Logicky zaměřuje svoji pozornost především na výuku cizích jazyků na Slovensku. Zpracování této kapitoly bylo terminologicky velmi náročné, jelikož text práce je napsán ve francouzštině, ale autor musel pracovat se slovenskými termíny a hledat jejich ekvivalenty ve francouzštině. Domnívám se, že některé překlady termínů by mohly být přesnější např. „Obsahový standard“ - „Contenu“. Autor zde uvádí různá kulturní specifika, která by měl student poznat během vyučovacího procesu. Jedná se spíše o sumarizaci a autor se mohl k uvedeným bodům vyjádřit více kriticky a formulovat své postoje a názory.

Pátá kapitola pak přináší konkrétní výsledky dotazníkového výzkumu, který autor realizoval ve slovenském vzdělávacím prostředí. Na počátku nám autor detailně představuje všech 25 otázek, které byly určeny učitelům na různých typech škol. Z tabulky č. 17 vyplývá, že francouzština je vyučována na různých typech škol, avšak nejvíce na všeobecných gymnáziích. Je třeba ocenit, že autor oslovil všechny typy škol, kde se francouzština vyučuje a získal tak poměrně široký a reprezentativní vzorek pro svůj výzkum. Celkem se jedná o 44 různých školských zařízení, což představuje 29 % všech škol, kde je aktuálně vyučována francouzština jako cizí jazyk. Autor se ve svém výzkumu zajímá o to, jaké učebnice jsou při výuce používány. Konstatuje, že se jedná zejména o učebnice *Quartier Libre* (2009), *Adosphère*

(2011), *Alter Ego* (2006), *Édito* (2016), které jsou doplněny o *Le vocabulaire progressif du français* a *La grammaire progressive du français*. Jednotlivé učebnice jsou pak autorem velmi krátce představeny. Práce by byla přínosnější, kdyby autor každou učebnici detailněji analyzoval a zaměřil se na její plusy a minusy z hlediska předání kulturních kompetencí. Tato část mohla být doprovázena ukázkou konkrétních didaktických metod používaných jednotlivými autory učebnic. Jistě by se tak zvýšil praktický přínos této práce. V dalších částech se pak autor zaměřuje na to, jak učitelé chápou a zároveň integrují kulturní kompetence do své výuky. Jak již jsem zmínil výše, sám autor mohl tuto kapitolu obohatit o nějaké konkrétní příklady.

Práce je pak zakončena poměrně rozsáhlým resumé, které je napsáno slovensky pro potenciální ne frankofonní čtenáře práce. Bibliografické údaje jsou standardního rozsahu. Co se týče jazykového projevu, lze konstatovat, že text je napsán kultivovanou francouzštinou bez chyb a překlepů v odpovídajícím odborném stylu.

### **Závěr :**

Domnívám se, že překládaná habilitační práce splňuje základní nároky kladené na tento typ práce a přináší nové poznatky v oblasti výuky cizích jazyků. Autor také zvolil vhodné metodologické postupy, které mu umožnily naplnit stanovené vědecké cíle.

Habilitačnú prácu *La compétence interculturelle dans l'enseignement du français langue étrangère en slovaquie : du discours didactique aux conceptions des enseignants* (Interkultúrna kompetencia vo vyučovaní francúzskeho jazyka na Slovensku: Z didaktického pohľadu ku koncepciám učiteľov autora Mgr. François Schmitta, PhD. **odporúčam** prijať na obhajobu a po úspešnej obhajobe a habilitačnej prednáške **odporúčam** udeliť vedecko-pedagogický titul docent v odbore habilitačného konania a inauguračného konania **cudzie jazyky a kultúry**).

### **Otázky do diskuze:**

1. Kterou učebnici považuje autor za nejvhodnější pro předání kulturních kompetencí o frankofonním prostředí?
2. Zajímalo by mne, jestli získané kulturní kompetence v hodinách FLE posilují národní identitu žáků nebo naopak vedou k pocitu „evropanství“.